

Marcello Bacciarelli – „Portret Stanisława Augusta w stroju koronacyjnym”.

Obraz olejny na płótnie o wymiarach 255 cm w pionie i 158 cm w poziomie.

Obraz jest jedną z najwcześniejszych replik słynnego portretu ostatniego króla Polski. Replika powstała pod koniec lat sześćdziesiątych XVIII wieku. Oryginał znajduje się w Pokoju Marmurowym na Zamku Królewskim w Warszawie.

Ukazany na obrazie Stanisław August Poniatowski stoi przodem do widza. Król został sportretowany na tle szarej, masywnej kolumny i zwieszanej zielonej kotary ze złotymi frędzlami.

Stanisław August Poniatowski stoi w jakby tanecznej pozie. Pierś wysunął do przodu i nieznacznie zwrócił w prawą stronę, ciężar ciała przeniósł na prawą nogę, a lewą cofnął i uniósł piętę. Król opiera lewą rękę na biodrze, w prawej, wyciągniętej w bok, trzyma zaś regiment – symbol władzy nad wojskiem. Jest to krótka laska bez główicy w kolorze czarnym, ze zdobieniami w postaci złotych orłów, która wsparta jest na stoliku z regaliami.

Król prezentuje się niezwykle wytwornie. Jego twarz wyraża spokój i zadowolenie. Brązowe oczy, o nieco zmysłowym spojrzeniu, zwrócone są na widza. Stanisław August Poniatowski ma szerokie, łukowate brwi, nos orli. Usta są wąskie, ułożone w lekkim uśmiechu, zaś policzki lekko okraszone rumieńcem. Prawa część twarzy jest wyraźnie oświetlona, lewa skrywa się w półcieniu. Głowę króla zdobi blond peruka zaczesana do tyłu, z bujnymi lokami, które luźno spływają na kark i ramiona.

Stanisław August ubrany jest w srebrzysty strój: kaftan haftowany złotą nicią, krótkie spodnie do kolan, jedwabne pończochy i, sięgające łydki, buty na niskim obcasie. Spod kaftana wystają mankiety białej, koronkowej koszuli, na szyi zawiązana jest biała chustka. Dopełnieniem stroju jest srebrny pas ze złotymi zakończeniami, zawiązany ozdobnie na prawym boku. U lewego biodra połyskuje rękojeść miecza koronacyjnego w kształcie głowy orła. Król ma dwa ordery zawieszane na wstęgach: na niebieskiej, przewieszanej przez lewe ramię – Order Orła Białego, na szyi zaś, na czerwonej, krótkiej wstędze – Order Świętego Stanisława.

Ramiona króla okrywa długi, aksamitny, czerwony płaszcz podbity białym futrem z gronostajów. Na płaszczu wyhaftowane są złote orły, całość nawiązuje więc do godła i barw Rzeczypospolitej. Fałdy płaszcza, szczególnie obfite z prawej strony, spoczywają miękko na stojącym obok króla fotelu tronowym i opadają na posadzkę. Fotel, obity bladoczerwoną tkaniną, wsparty jest na złotych nogach.

Na prawo od króla stoi złoty stolik. Leży na nim czerwona, aksamitna poduszka z insygniami władzy królewskiej: koroną, berłem oraz jabłkiem. W dolnej partii obrazu ciągnie się trójkolorowa posadzka w odcieniach brązu i szarości.

Postać króla jest rozświetlona i prezentuje się bardzo wyraziście na nieco rozmytym tle, w którym dominują złamane kolory szarości, zieleni i brązu. Masywna, nawiązująca do sztuki antyku kolumna stoi z lewej strony obrazu. Z prawej strony mienią się frędzle zwisającej z sufitu zielono-złotej kotary.

Autor portretu – Marcello Bacciarelli był nadwornym malarzem Stanisława Augusta Poniatowskiego. Ten włoski artysta przybył na Zamek Królewski w Warszawie w roku 1766.

Wykonał ponad 30 portretów króla, z czego najbardziej znany jest właśnie portret w stroju koronacyjnym. W licznych kopiach i replikach, wykonywanych przez cały okres panowania Stanisława Augusta, portret ten dotarł na obce dwory, sławiąc króla i jego malarza.